

Délvidék

Bácskai Napió
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnapi kivétellel.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	32—
fél évre	16—
negyed évre	8—
Vidékre postán küldve	
egész évre	32—
fél évre	16—
negyed évre	8—

Román ravaszság.

A derék románok nagyon gyanus dolgot csináltak. Ünnepelesen kijelentették, hogy békülni akarnak a központi hatalmakkal. Ezt a hirt mindenestre örömmel kell fogadnunk, de némi gyanakodással is, ismervé a román rókatermészetet. A váratlan bésehajlamokat különösen gyanussá teszi az új orosz hadiállapot. Irányadó körök azt a felfogást táplálják, valószínűleg jogosan és alappal, hogy a román békevágysághoz alighanem spanyolfala meszesemenő terveknek. Az orosz és román konfliktus ismeretes és nem tévednénk nagyot, ha azt állítanánk, hogy románianak céljai vannak még pedig anyagi céljai, amelyek elérését így vélik megkönnyíteni a meggyöngyült Oroszországgal szemben.

Kétségkívül nagyon titokzatos valami a románok bölcsen elrejtett politikai terve. Egy azonban valószínű, az, hogy ránk aligha vonatkoznak. Erdélyre valamikor nagyon fáj a foguk, de annak már vége. Kicsit keserűen bűnhődtek nagyvárosi hőbortjukért. Az ilyen emlékek fájdalmasak a bocskoros ex-hódítóknak.

Nincs azonban kizárva az, hogy a románpolitika Besszarábia felé kacsintgat, a régi vágyak koronája felé. Azonban, a szegények itt is elkéstek. Besszarábia már egy új köztársaságnak, Ukrajnának szomszédja, és a sorsa ezúttal az ukránokat érinti és érdekli. A román hódítási politikának itt már fujtak.

Gróf Czernyn, aki a legjobban ismeri a román viszonyokat, maga is azon a nézeten van, hogy a román béke őszintesége nagyon is kétségbe vonható, mindazonáltal a tárgyalást megkezdi.

Ha ismét olyan fanatizmus és igényekkel megy neki a békének mint a háborúnak,

kétségtelen, hogy nem ér el eredményt. A béketárgyalások sikeréhez maguk az irányadó körök sem fűznek valami sok reményt. Előre látható vége az lesz, hogy az elvakult román politika, új háboruba kezd, képzelte igazságai megvédésére és elfelejti a nemzeti önértékre kapott ütések, amelyek nyomai még nagyon is láthatók és érezhetők.

Az az egy kétségtelen, hogy Románia mostani helyzete kevésbé kedvező a béhé álom megvalósítása szempontjából. Egy kibuvója van még, az őszinte béke, sutba vágva mint hőbortos és szeretlen hódítási eszmét s ha nem ezt teszi, jobb helyzetbe aligha kerül, de rosszabbra igen. Ezúttal nincs miből választania.

Vád alá helyezik a Bratianu kormányt.

Zürichi távirat szerint a Secolo ezt jelenti: A román kamara egybehívását március 10-ére elhalasztották. Már összeülése előtt döntő események várhatók. Nagy támogatással rendelkező indítvány azt akarja elérni, hogy a Bratianu-kormányt helyezzek vád alá.

Az ántánt követői Péterváron vannak.

Bécs, febr. 20. Azzal a hírrel szemben, hogy az idegen államok diplomatái elhagyták Pétervárt, a Pravda most stockholmi távirat szerint megállapítja, hogy ez a jelentés koholmány, mert a diplomaták még ma is Péterváron vannak s erre az eddiginél is több okuk van, hogy támogathassák Oroszországot.

Az ukrán béke az osztrák képviselőházban.

Bécs, febr. 20. A Reichsrath mai ülésén Seidler dr. miniszterelnök a többek között a következő nyilatkozatot tette:

Az Ukrajnával történt békekötésnél két momentumnak van egészen különös jelentősége. A kötelezettség, amelyet az ukrán népköztársaság vállalt, mindenekelőtt abban áll, hogy mezőgazdasági terményekben levő fölöslegeit rendelkezésünkre bocsátja. (Tetszés.) A békeszerződés e rendelkezésétől a monarchiában az életviszonyok megkönnyítését reméljük, gabonának és más élelmiszereknek Ukrajnából való szállítása alapján. Kétségen kívül áll, hogy az Ukrajnában heverő gabonakészletek hasonlíthatatlanul nagyobbak, mint az a mennyiség, amelyet momentán elszállítani tudnánk. A békeszerződés értelmében Ukrajna köteles nekünk és szövetségeseinknek a fölöslegeket rendelkezésre bocsátani.

— Valamennyi erre vonatkozó megegyezés megtörtént és remény van rá, hogy a szállítások még ebben a gazdasági évben javunkra fognak szolgálni. Az ukrán köztársaságnak lényeges érdeke, hogy a kívánt gabonamennyiségeket nekünk szállítsa, mert ellenkező esetben elesik a szerződésnek az a része, amely az általunk tett engedményeket tartalmazza.

Kerenszky Krisztiániában.

Bécs, febr. 20. Stockholmból táviratozzák: A népbiztosok tanácsa február 12-én azt a hírt kapta, hogy Kerenszky Krisztiániában tartózkodik.

Német repülők bombázták Calais-t.

Berlin, február 20. Négy tengeri repülőgépink 18-án éjjel megtámadta Calais kikötőjét, vasuti állomását és a közeli baraktábor és kiaoósau bombázta. Számos találatot és a baraktáborban tüzeket észleltünk.

Német segítség Osztiandnak és Kurlandnak!

Berlin, február 20. Az orosz gárdisták uralma nem tart sokáig Osztiandban és Kurlandban. A német csapatok már előre nyomultak, és lassan kiszorítják őket.

A fegyverszünet megszüntetésének hatása Pétervárott.

A fegyverszünet megszüntetésének híre Pétervárott nagyon kijózanító hatással volt és csak fokozta a béke hajlamokat.

A galíciai ukránok Ukrajna oldalán fognak harcolni.

Bécs, február 20. A Neues Wiener Journal lebergi jelentése szerint a galíciai ukrán légiót segéd hadtestté fogják átalakítani, mely azután az ukrán csapatok oldalán felveszi a küzdelmet a bolsevikiek ellen.

Az oroszok elhagyták az Aaland-szigeteket.

Berlin, február 20. A koppenhágai Nationel Tidende stockholmi távirata szerint az Aaland szigeteket megszálló orosz csapatok és a svéd expedíció vezetője között megegyezés jött létre. Ennek értelmében az oroszok elhagyják az Aaland szigeteket. Az orosz csapatokat svéd gőzösökön szállítják Svédországba, ahonnan vonaton továbbítják őket Oroszországba.

Apróságok a temető tatarjáról.

Minap egy keserves kedvű téli délután, kün jártam az ugynevezett bajai temetőben.

Az ugynevezett bajai temető közvetlen a város szélén fekszik a Zombori ut végéig. Közeledve a halottak örök pihenő helyéhez, a kálvária mellett levő téren valami gyanus, de stilszerű szag ütötte meg az orromat. Határozottan hulla szag terjedt szét a levegőben, amely nagyon vegyes érzelmeket váltott ki belőlem már csak azért is mert úgy tudtam, hogy a temetőben, legalább is olyan temetőben amelyet gondoznak ilyesmire aligha fordulhat elő.

A penetráns szag eredetére azonban hamar rákaptam. Száz lépésre az ottani házaktól egy nagy fekete mozdulatlan tömeg árasztotta a dögletes büzt. Közeledtemre vagy harminc fekete madár repült fel a sötét tömegről, amelyről kisült, hogy egy jobblétre szenderült nagy komondor porhüvelyé volt.

A felrebbenő madarak, mint utólag sikerült megállapítani, jól táplált varjak voltak, s nagy vijjogással és kározással keringtek a néhai komondor érzéketlen bundája felett.

Ösztönös szölv, megzordítottam, látva ezt a tulvilági képet, az osztani indult dögöt és fekete, károgo, kárörvendő varjakat.

Megborzadtam, hogy Szabadka szabadkirályi városban, az ország harmadik városában, intelligens városrésztől pár lépésnyire, épp a temető mellett ilyen gyalázatos leletek vannak.

Megborzongtam a lehetetlen, lelketlen gondatlanság miatt, amely ilyen dögöt eltűr a város forgalmas helyén, és nem hallgat a dögletes büzre hetek óta panaszokodó lakosokra.

Szerettem volna megmutatni azoknak, akik a dicső város közegészségügyét intézik, hadd láttam volna, miként lázadnak jó izlésük és esztetikai érzékük, látva a kimult komondor gyászos tetemét.

Szerettem volna megkérdezni vajjon alkalmasság tartják-e a közegészségre egy forgalmas városrészben az oszló állathullát?

Szerettem volna hallani választukat erre a vakmerő szerénytelen kérdésre.

Legfőképpen azonban azt szerettem volna tudni, hogy, meddig marad ott az elvitézlett komondor a varjak közprédájára? Hiteles tanuk állítása szerint több mint egy hónapja háborgatják már a légi madaak!

Bizony néma undorral vettem utam a temető kapuja felé, ott hagyván a szabadkai közállapotokat, szimbolizáló komondort.

A temető a kedvetlen őszinaphoz szintén nagyon stilszerű volt. Komoran meredeztek a sohasem gondozott és mosott márványok és korhadt fejják a csipős téli délutánban. A hangulat nagyon temetői volt, hanem az én figyelmem egész más kötötte le. Hábár végig mentem az egész temetőn, egyetlen kapunak nevezhető és kulccsal zárható, fából készült óvóeszközt sem láttam. Volt néhány összeesot deszka valami, de azon akár egy kocsi is átfért és csak egy volt abból is. Mint a város egyik szerény, de ambiciózus polgára elgondolkoztam a furesa je-

lenségen, de megmagyarázni nem tudtam és még most sem tudom, ha csak azzal nem amit egy temetőmelletti vén ember mondott, amikor a furesa körülmény felől véleményének kinyilvánítását kértem. A derék adófizető polgár valami olyast emlegetett, hogy a polgármester így — a polgármester úgy — végül is kiderült, hogy a polgármester nem nagyon viseli a holtak dus kertjének sorát a szíven és eltekint az ilyen esztétikai hiányok fölött. Minnek a kapu, vélte a vén adófizető! A halottaktól nincs mit lopni.

Elgondolkozva mentem a piszkos, elhanyagolt utakon, amelyekben a gaz igen nagy mértékben áruskodott arról, hogy a gondozás itt ismeretlen fogalom. A szép és értékes márványokon a ráfagyott, majd elolvadt hó széles, rut csíkokat hagyott. Nekem a robotelő élőknek szinte rosszul esett ez a látvány. Szinte úgy éreztem, hogy a halottaknak fájhat ez a nemtörődömség irányukban, amikor álmodozásaimból profán nesz-

Szabadka és az ujvidéki gyorsvonat.

Tudvalevő, hogy a Budapest és Szabadka között közlekedő gyorsvonat nem megy tovább Szabadkánál, holott a gyorsvonatnak Ujvidék és Szabadka között való beállítása föltételesen hasznos lenne a forgalom lebonyolítása érdekében.

Nemcsak a vonatok túlszűfolt-sága, de a rendszerül kissé gyorsabb érintkezés a Délvidékkel, szintén megkívánja, hogy Szabadka városa lépéseket tegyen a gyorsvonat mielőbbi beállítása érdekében.

Ujvidék város legutóbbi közgazgatósági bizottsági ülése elha-

zavart fel. Ekkor vettem csak észre, hogy a jó istenke ome elhanyagolt szántó földjén nem csak én vagyok az egyedüli élő.

Tölem pár lépésre egy szabadkai előkelő család címeres siremléke mellett, látszólag jó egyetértésben két félig hizott malac állt. Az egyik ép végtelen megaláztatással és jó érzéssel dörgölte sörtés hátát a márványemlék sarkához, majd kedélyesét röffentve, a párjával tovább lépett és eltűnt a sírok között. Sáros csilkeik nyoma azonban ott maradt a márványon.

Hogy mit gondoltam magamban, azt inkább nem írom le, de volt benne némi undor, sőt bevalom, egy cifra káromkodás féle is. Most már sejtem, hogy mire jó az, ha nincs kapu s mire jó az, ha kapu van.

Most még csak arra vagyok kíváncsi, hogy ha majd tavasz lesz és virágnylás, mit szólnak majd azok az ilyen esetekhez, akiket valami fűz a temetőhöz. Belenyugodnak-e ők is olyan rezignációval, mint én? —s.

tározta, hogy feliratban fordul a kereskedelemügyi miniszterhez az irányban, hogy léptessék életbe Ujvidék és Szabadka között is a gyorsvonatot. A feliratot azonnal el is küldték, nehogy a kérelem más város Ujvidéket megelőzze és így nagyobb legyen a kilátás arra, hogy a kérelem teljesíthessék.

Ujvidék törekvése megérdemelné, hogy Szabadka városa hasonló kérelmet nyújtson be a miniszterhez, mert a gyorsvonat beállítása Szabadkának is épp oly elengedhetetlen érdeke.

Fogdoszák a békepártiakat.

A napokban nagy razziat tartottak a katonák a szabadkai határban. Egész kis hadsereg, 150 népfelkelő és 80 csendőr vonult ki a buzdosó békepárti lövészek felkutatására. A nagy felkészülésnek volt is eredménye. Csekély 140 békepárti elveket valló lövészt csíptek el, közöttük egy olyat is, aki már 1914 óta kóborol nem egészen jogosan. A derék esuka-

szürke legény nem vette nagyon a szívére azt, hogy 4 évi önkéntes szabadsága ilyen csufos módon véget ért, sőt igen jókedvűen jegyezte meg, hogy nem bánja, ha már katonának viszik, mert 4 év alatt megszédte magát jól.

Ugylátszik a humor és a esendes meggyugvás nem ismeretlen fogalom a fronttól irtózó bakáink között.

Egy érdekes házasság.

Érdekes házasságról tárgyalnak fenn a város házában. Egy mohamedán és egy katolikus bunyevác lány házasságáról. A házasságnak nagyon érdekes előzményei vannak.

A vőlegény Benis Eliás Ali eredetileg török alattvaló még, a szerb-török háboru idején Magyarországra menekült s itt telepedett le Kis-Tempán mint földműves. Azóta nagyon megszerette az országot s nem vágyott hazá, sőt beleszeretett egy bunyevác lányba, névszerint Zvekan Borbálaba, aki viszonzta is az érzelmét és elhatározta, hogy házasságra lépnek. A házasságnak nevelés lett volna akadály, ha az 1916. évi XVII. t.-c. nem mondja ki, hogy az ország területén a mohamedán hit elfogadott vallás, eszerint a töröknek egész szabályszerűen kell áttérni másik vallásra, ellentétben a régi állapotokkal, amikor csak pusztán formális volt az eljárás. A leány csak úgy hajlandó nőül

menni az ifju mohamedánhoz, ha áttér a katolikus vallásra, amit ő szívesen meg is tenné, de nem tudja, hogy honnan szerezzék meg szükséges iratit. Ilyen körülmények mellett csak polgári esküvő lehet, az áttérés pedig nagyon meg van nehezítve.

A leendő házaspár különben egyben már meggyezett a szüleitől gyermekek vallásában. Közmegegyezés alapján a leendő gyermekeket az előrelátó leendő szülők katolikus hitben fogják nevelni.

Érdekes, hogy ez az első ilyen eset Szabadkán.

— Hadiköltségeink az utolsó félévben. A képviselőház pénzügyi bizottsága ülést tartott, amelyen többek felszólalása után Popovics pénzügyminiszter közölte, hogy a múlt félévben hadiköltségeink 650—690 millió most 740—760 millió közt járnak.

Tolvaj orosz foglyok.

Ivanov Péter és Bilincsenko Gergely orosz foglyok a szabadkai teherpályaudvaron nagyobb mennyiségű albán leveles dohányt, loptak el, feltörve egy dohányt tartalmazó kocsi.

A derék foglyok jószíviségét mi sem bizonyította jobban mint az, hogy a lopott dohány felét fogolytársaik között osztották szét, de jutott a vasuti személyzetnek is egy kevés, a másik részét pedig elásták a sínek mellé. Meg is találtak belőle 8 kilogramot.

A kár körülbelül 1200 korona. Mondanunk sem kell, hogy az enyveskező oroszokat feljelentették.

A borbélyok mozgalma.

Érdekes határozatot hoztak a Fodrász és Borbély Szakcsoport alakuló közgyűlésén. A vendégeiknek annyira kényelmes bérletjegy-rendszert megszüntették, úgy az egész évre szólót, mint a havi bérletet.

Ez a határozat azonban nem végleges és nem állandó, csak a háboru tartamára szól. A határozat különben az új árakat is megszabta.

A belterületi üzletekben: a bérletváltás 80 f., hajvágás ollóval, zéppel 1 K 40, hajkenés, fésülés 50 f. szakállvágás géppel 1 K.

Külterületen: borotválás 60 f., hajvágás 1 K, fésülés 30 f., szakállvágás 80 f. Azonkívül gyermeknyírás géppel és ollóval 80 f.

Felemelik

márciusban a hadisegélyt.

Az új hadisegély-rendelet fontos előmunkálatai már befejezéséhez közelednek. A katonai ügyosztály amelyre a hadisegély ügyek bízva vannak, tekintettel a nagyszámú hadisegélyeseknek mind személyesen kell megjelenni, a pontos adatok bediktálása miatt nagyon nagy munkát végzett.

Az összeírás és a véleményezés mint értesülünk, még ebben a hónapban meglesz, úgy, hogy már márciusban kifizethető lesznek a felemelt hadisegélyek.

Az új, felemelt hadisegélyekről a következőket jegyezhetjük meg.

A hadisegélyben részesül a bevonult

1. törvényes felesége 2. gyermeke, akkor is, ha házasságon kívül született. 3. mostoha gyermeke, 4. unokája, 5. apja, anyja vagy mostohaapja, mostohaanyja, 6. nagypapa vagy nagymama, 7. feleségének apja, feleségének anyja, 8. édes vagy mostoha testvére. 9. a hadavonult által szabályszerűen örökbe fogadott gyermeke, 10. az aki a hadavonult szabályszerűen örökbe fogadta, 11. a hadavonult saját háztartásában nevelt gyermek, 12. a hadavonultnak vele közös háztartásban élő nevelő szülője, 13. az a gyermek akit az állami gyermekvédelem bármikor helyezett vagy helyez el a hadavonult családjában akkor is ha érte tartásdíjat fizetnek, 14. a hadavonulttal közös háztartásban élő, de vele vad házasságra nem lépett nő ha ebből a viszonyból gyermek származ-

zott, vagy ha betegség vagy egyéb okból munka és keresetképtelen, 15. az akinek a hadbavonult bírósági határozat alapján tartásdíjat köteles fizetni,

Az itt felsorolt családtagok azonban csak az esetben részesíthetők hadisegélyben, ha a segélyezésre tényleg rá vannak szorulva.

A hadisegély összegei.

Egy (az első) családtag részére havi 42 K két családtag részére összesen 71 K, három családtag

részére 95 K, lakbérsegély havi 20 korona.

Négy családtag részére összesen 118 K, öt családtag részére 135 K, hat családtag részére 150 K, lakbérsegély havi 30 K.

Hét családtag részére összesen 165 K, nyolc családtag részére 180 K, kilenc családtag részére 195 K, lakbérsegély havi 40 K.

Megjegyzendő még a hadisegély élvezéséhez megköveteltetik az, hogy a bevonult magyar állampolgár legyen és ne legyen tényleges katona.

NAPI HIREK.

— **Károly király szemléje a 8-as huszárok felett.** A derék 8-as közös huszárokat nagy kitüntetés érte e hó 9-én. Károly király a fronton szemléte tartott felettük és a legteljesebb megelégedését nyilvánította. A király különben elrendelte, hogy a legteljes elismerését írásban is adják a vitéz huszároknak.

— **A Központi sajtóért.** A 600 lélekből álló cserevenkai kath. hitközség hívei eddig 52 részvényt jegyeztek a Központi Sajtóra, a jegyzés még tart.

— **A zentai izr. nőegylet f. hó 23-án nagy előadást rendez táncvivalommal egybekötve.** már az érdeklődés nagyban folyik, a próbák nagyban mennek. Érdekes plakátokat adtak ki, amely így szól: „A jövőendő béke öröme” és a zentai tüdőbetegek szanatóriuma javára adják teljes jövedelmüket.

— **Egy fiatal zsebmetsző szelhamossága.** A háboru alatt a legtöbb bűn takarója a katona-bluz. Nem a vasfegyelem jelképe ma már a mundur, de annál több bizalmatlanságot keltenek annak viselői. Katonáinkkal szemben a bizalmatlanság nem is alaplatlan, hiszen a legtöbb büntetettök követik el. Romlásunkra vált csak a katonaruha, mert legtöbb egyébként békés polgár is megfélemlszik benne magáról. Így van ez Kostyán Mihály 19 éves 1-es honvéddal is, aki megunva a kellemetlen katonai szolgálatot, meglógott ezredétől és hogy megélhessen zsebmetszéssel foglalkozott. Tegnap este azonban rajtavesztett. — **A Sándor külvárosi állomáson a szabadkai rendőrség részéről Vetró és Milánkovics fel szálltak a vonatra,** amelynek egyik kocsijában találtak Kostyánnal aki gyanusnknak tűnt fel előttük. A szabadkai állomáson igazolásra szólították fel, de magát igazolni nem tudván letartóztatták. Találtak nála 827 koronát, melyet bevallása szerint a Szabadka—Ujvidéki vonaton zsebmetszéssel szerzett.

— **A cikória ára.** A kormány mint a hivatalos lap közli, — az 1918 évi természetes cikória maximális árát métermázsánként 28 koronában állapította meg.

— **Büntet a rendőrség a maximális ár be nem tartásáért.** Sohr Mórné kereskedő, zentai lakosnő 3 zsegedi asszonyonak eladott 90 kg köleskását 3 koronáért kilogrammoként, ezért felelősségre vonták Nikolits György r. alkapitány. Sohrné elítélte 3 napi elzárásra mint fő és 500 korona pénzbírságra, behajtatlanság ese-

tén 25 napi elzárás. Ugyancsak elítélte Kontra Mátyásnő (munkásházi) zentai lakosnőt, mert dugott bálát tartott belépődíj mellett 14 éves leányok és 14 éves gyerekekkel és a legnagyobb erkölcsatlanságokat vitték véghez, ezért 3 napi elzárás mint fő és 300 K pénzbírságra ítélte. Ugyancsak Selmecki György bérkocsist, mert rendelést vett fel és nem jelent meg az utasnál, 3 nap és 50 K pénzbírság.

— **Cabiria.** Igazán a legszebb és legkövetesebb mozi darab ez, a melyet eddig láttunk. Oly hűsögesen adja elő az egyes jeleneteket, akkora elevenességgel és természetességgel, hogy erre példát még nem láttunk. Az Aetna tűzhányó kitörése, a város égése, azután Karthago város élete, a csapszék és különösen a Moloch, a Tüzipisten részére a gyermekek fölfalozása és a kis Cabiria elrablása: mindez, a többi jelenetekkel oly elragadó, hogy a legtisztább lelkiismerettel merjük ajánlani megtekintését mindenkinek, aki csak teheti.

— **Az alkalmatlanok behívása.** Zentáról f. hó 25-én 33 usztaglichot vonultatnak be és azonkívül bognárokat is visznek, mert kellenek a hadsereghez.

— **Mesedélelőtt.** Vasárnap, folyó hó 17-én délelőtt újra gyermekacagástól volt hangos a Lifka-mozi nézőtere. Az igazgatóság fényes műsorral igyekezett kárpótolni a kicsinyeket a mult előadásban áramhiány miatt elmaradt mozgófényképekért. Most nemcsak az elmaradt „Ludas Matyit” vonultatta fel Döbrögi urammal, hanem meghozatta „János vitéz” tündérszép mesévilágát is. A darabhoz simuló Petőfi verset Margit néni mondta el a töle megszokott előadásban. Meghozott továbbá egy új Nordisk-filmet, ahol a koresolyázók és szánkózók örömeit szemlélhették a kicsinyek. Színrekerült még „Alo-

vim csodalámpája” című tündéres. látványos darab ezután „Basmun ufoai kosara”, kacagtató cirkuszi látványosság, végül „Shoropádé, a legszebb mesemondó elrablott ékszerládája” gyönyörű színes tündéres Pathé-film. Még Pósa Lajos „Cica iskola” című költeményét s „Mikor a szürke csacsi telefonált” című mulattató történetet mondta el ráadásul Margit néni.

Amerika a világ-háboru alatt.

Irta: *Ladenburg Eduárd.*

Mialatt Európa népei egymást pusztítják, Amerika milliárdokat harácsol össze s míg Franciaország és Anglia folyton növekvő eladósodás felé néz, addig Amerika kb. 20 milliárd márka több bevételt ért el. Ebből a kerek 20 milliárd bevételi többletből legalább 5 milliárd tiszta nyeresége van Amerikának. Vagyis a három év óta tartó világháboru alatt az Egyesült Államok tisztá nyeresége meghaladja a franciák által 1870-ben Németországnak kifizetett hadisarcot. Epp ezért Amerika egészen más szemmel tekint az európai világháboru, mint mi.

Az ó világ népei egyaránt epedve várják már a háboru befejeződését. Amerika épp ellenkezőleg gondolkozik. Ott mitől sem félnek jobban, mint a békétől. Ezt az amerikai felfogást igen találóan jellemzi Schwab Károlynak, a Bethlehem-aséli művek társasága elnökeinek az a kijelentése, hogy az Egyesült Államokat igen nehéz problémák elé állítaná a hadi megrendelések beszüntetése. Ezek a feladatok pedig csak félével, esetleg egy évvel a háboru befejezte után fognak jelentkezni. Epp ezért már most kell intézkedni, hogy az Egyesült Államok elkerüljék a katasztrófát. S amerikai üzleti szempontból vizsgálva Schwab Károly jóslatát a beálló katasztrófától való félelem eléggé érthető.

A háboru után megszűnik az aranynak Amerikába való özönlése s akkor előállanak a gondok új lerakati területek után, a millió és millióknak más téren való foglalkoztatása miatt s az ántántuk kölcsönzött milliárdok visszafizetése miatt. Már pedig az Egyesült Államok nem csekély pénzeket adtak kölcsön Európának.

Az Egyesült Államoknak az a soha nem remélt kivitele, amely 1916. évben 5.4 milliárd dollárra rugott az 1913. évi 2.4 milliárd dollárnyi kivittel szemben, nem nyert azonnal készpénzzel való kiegyenlítést. Hisz egész Európában nincs 5.400 millió dollár aranykészpénz.

Igy tehát az óvilág rendelő országai az Egyesült Államoknak részben értékpapírok visszaadásával, részben pedig az Egyesült Államok által adott kölcsönökkel fizették a behozott amerikai árukat s csak a hiányt egyenlítették ki aranypénzzel.

Az Egyesült Államok legalább 10 milliárd kölcsönt és hitelt adtak az ántánthoz tartozó államoknak; legalább 8 milliárd amerikai értékpapírt vásárolt vissza Amerika, míg legfeljebb 2 milliárdra tehető az a készpénzfizetés, mely aranyban Amerikába vándorolt.

Egyszóval Amerika gazdasági viszonyai a háboru következtében

megváltoztak. — **Mig a háboru előtt Amerika volt adósa Európának, a háboru alatt ez az állapot egészen megváltozott.**

Az Északamerikai Egyesült Államok gyors fellendülését az utolsó évtizedben annak köszönhetjük, hogy az ó-világ hatalmas pénzforrásokat bocsátott rendelkezésére a „kivándorolt Európának”. — Ezek a hatalmas tőkék igen tekintélyes részben vasuti vállalatokba fektetettek és ezért van Északamerikának ma 400.000 kilométer vasuti hálózata, míg Németországnak csak 62.000 kilométer és Anglia csak 38.000 kilométer hosszú vasuti hálózattal bír. — S éppen ez a rendkívül kiterjedt vasuti hálózat segítette legnagyobb részben Amerikát a nemzetközi jólét és felvirágzás eléréséhez. Ezek a vasutak biztosították az amerikai iparnak óriási megrendeléseket s amellet nem lehet állítani, hogy a nagybefektetések minden esetben a pénzadóknak váltak előnyre.

Németek, franciák és angolok nem egy esetben veszítették el vasuti vállalatokba fektetett tőkéiket, ami viszont az Unió területén napirenden volt alapítási bizonytalanságnak tudandó be.

(Folyt. köv.)

Színház.

Stambul rózsája. Csütörtökön bemutatóra kerül Fall Leó remek nagyoperettje a „Stambul rózsája.” A főszerepekben Holdy Juci és Szeheny Margit, Torma, Rónai, Remete, Komlós és Kürthy jutottak kitűnő szerepekhez. Kimagasló fénypontja lesz az előadásnak a darab második felvonásának operaszerű része, melyben Holdy Juci és Torma Zsiga gyönyörű énekükkel bizonyára frenetikus hatást fognak elérni. Színházunk igazgatósága a „Stambul rózsája” operettet négyszer egymásután tűzte ki műsorra.

„Kárpáthy Zoltán” délután. Szombaton délután leszállított helyárral Jókai Mór nagyhatású regényes színiátéka a „Kárpáthy Zoltán” kerül színre, melyre már lehet jegyeket előre váltani.

Szerkesztői üzenetek.

B. F. Kelebia „Isten veled” jön, a legutolsó esetleg.

Szerkesztő: **BERKES MÁRK.**

Nyomatott a katonatüpfőnyom. sz. i. Antal Nvonda és Irodalmi Vállalat szövetkezeti könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. sz. m.

KORZÓ MOZI

műsora.

Kedd—szerda:

Amerikai film remek

Az ifjúkor. Egy milliárdos naplója 3 felv.

Stella Hart a legszebb moziistár idei első lépté

Idércnyomas. Gyönyörű drámai színijáték 3 felv.

Kedde: ünnep- és vasárnap 3. u. 2 1/2, 4, 6, 8 órakor. Hétköznap 5 és 8.

LIFKA MOZI

Kedd—szerda—csütörtök:

Cabiria I.

Regény a Krisztus előtti III. századból: 2 részben 8 felvonásban.

Zenekísérettel.

Előadások kezd te: 5 és 8 órakor

ELITE

MOZGO

Szerda—csütörtök:

Vijáték esték!

Főnyeremény.

Nagy detektív komédia 4 felv.
Főszerepben: LISA WEISSE.

Sziámi ikrek.

Vigjáték sláger 3 felvonásban.
Főszereplők: HELENE VOSS
LIA LEY FRITZ ACHTENBERG

Előadások kezdete: hétköznap fél 8 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2—8-ig és este fél 9 órakor.

Mozgófényképszínház.

KORZÓ MOZI MUSORA:

Kedd—szerda: Amerikai filmszépességek, *Az ifjú kor*. Egy amerikai fiu naplója 3 felvonásban. — Stella Hart regyogó szépségű mozi star fellépte, *A Udércnyomás*. Megkapó remek drámai színjáték 3 felvonásban. Nagyszerű ujdonság.

Csütörtök—péntek—szombat—vasárnap: Ohnet György világhírű regénye, a szindarabok remeke Berky Lili felléptével, a szezon gyönyörű ujdonsága. *A vasgyáros*. Dráma 5 felvonásban. És Hindenburg születésnapja.

Hétfő—kedd: Az első Stuart Webbs film. A hódító eleganciájú gentleman detektív, izgalmas, szenzációs legújabb kalandja; *Izgalmas éjszakája* Dráma 3 felv. Ebben a szerepben önmagát mulja felül Stuart Webbs.

Szerda—csütörtök: Erna Morena legszebb irodalmi filmje, művészi alakítása: *Primavera*, dráma 3 felv. *Az éjjeli vándor*. A Nordisk gyár remeke. Dráma 3 felvonásban.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Harisnyáit

javítsa „Rózsa” varrott fejjel. Páronként 2-40 K. Törvényesen védve. Minden párhoz kell egy régi harisnyaszár. A harisnya fejét levágni nem szabad. Bármilyen más fejjelést és javítást elfogadunk. Gyűjtőhely: **Pázmány-utca 34. sz. alatt.**

NŐI KALAPOK

átmeneti, őszi és téli velour-, nemez-, bársony-, selyemkalapok nagy választékban megérkeztek utolérhetően olcsó árban, míg a készlet tart. Fátyol, szalag, virág- és tolltűzések. Gyászkalapok minden árban. Atalakítások, díszítések legolcsóbb árban, ugyancsak szőrmében is a legdivatosabb gallérok s muffok készülnek.

KODE IMRÉNÉ Szeged.

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	8:01*
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborra ind. éjjel	6:14*
	5:28
Ujvidékről érk. délelőtt	7:46
délután	1:21
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:28*
	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	3:06
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:06
Cservenka—Gomboaról érk. éjjel	8:57
Cservenka—Gomboara ind. éjjel	4:43
Zentáról érk.	1:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:28
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig

Dohányzók

még kaphatnak gyári áron cigaretta hűvelyt. Eredeti vergé-papíron készült, békeidőből való jóminőségű hűvely, 1 doboz **100 hűvely, 60 fillér.** 1000-kint 5% engedmény. Családi levélpapír, **100 levélpapír és 100 boríték** (a boríték selyembetűtű) **5 kor. 50 fill.** mind a 200 darab. Szabadkai látképek és más ujdonságok darabja 10 fillér. Iré- és csomagolópapírok gyári raktára.

Lipsitz és Lampel

könyv-, iroszer- és papírkereskedése Szabadka, Rudis-utca. Telefon 604 sz.

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül csakis

Tungsrám

félwattos lámpákkal

lehet betartatni.

Használjon 25, 40, 60 wat fogyasztású

Tungsrám-lámpákat.

Hét személyre szóló cukor- és petrolium jegyem elveszett. Kérem a kereskedő urakat, ne váltsák a nevemre szóló jegyeket.

Schäffer Mihály főgimn. tanár.

Bükk, eser és szilfa

tűzifa waggontételekben promtszállításra kapható

Bánó és Brödernél.

LEGFINOMABB VA-

lódí orosz CEYLON TEA

kapható nagyobb mennyiségben:

NOJCSEK GÉZA Szabadka.

Telefon 222.

Villamos segédszerelő,

aki úgy a külső, mint belső vezetékek szerelésében teljesen jártas, azonnali belevételre felvétel.

Ajánlatokat fizetési igények feltüntetésével esetleg bizonyítványtávkal alanti címre kérünk,

Zentai villamos telep,

Zenta.

Nemes fűzvesző ter-

mésemet feléből való kosárfonásra

kiadom.

Horgosi Királyhalom

Szobonya Bertalan. -:

IZLÉSES ÉS OLCSÓ ÜZLETI LEVÉL-
PAPIROK ES BORITÉKOK A

SZENT-ANTAL

KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Hőzpont: Osijek

Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovac, Novi Sirkventec.

Bevezetett alaptőke 20.000.000 és tartalékalap 9.000.000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megőrzésére szertartás fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi érc- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

— Arvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat. —

Folyósít: Jelzálogkölcsönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsajt: 4% és 5% (utóbbiak 3% nyeresémmel) pupillaris biztosság, adómentes, mindenféle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, véges birtokpercellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá börzei és kommissionális megbízásokat.